

Jubileumi szezon, ünnepi tervek

Ötvenöt esztendeje hívták életre a Miskolci Szimfonikus Zenekart

1963. november 1-jén Mura Péter vezetésével jött létre hivatalosan is a Miskolci Szimfonikus Zenekar, és akadnak még, akik ma is a városban élnek az együttes egykori alapítói közül. A sokat megélt társulat a kezdetektől gyönyörködtette játékával a helyi és a környékbeli publikumot. Erről októberben a rádióhallgatók is meggyőződhetnek, hiszen közvetítették ünnepi hangversenyüket, s a zenekar vezetői is megszólaltak abban a beszélgetésben, amely az együttes történetét elevenítette fel. De nemcsak ezen az egyetlen napon köszöntötték az évfordulót, a szezon minden hangversenyét igyekeznek különlegessé tenni. A múlttól, az ünnepi évadról és a folytatásról Szászné Pónuzs Krisztina, Sir László és Antal Mátyás beszélt.

Több mint negyedszázadon keresztül, 1981-től egészen 2007-ig volt a zenekar igazgatója Sir László, aki ünnepi köszöntőjében azt idézte fel, hogy hány világhírű művész, köztük kiváló magyar előadók léptek fel szívesen a társulattal, s hogy a zenekar hogyan javított következetesen a városról kialakított, sokszor előítéletes képen. Hozzáfűzve azt is, hogy mennyire hűséges a társulat, hiszen az eddigi ötvenöt esztendő alatt három karmester állt az élén – Mura Péter huszonegy, Kovács László harminc, Gál Tamás pedig négy éven keresztül, s művészetük nyomot hagyott a város zenei életén. A közönség pedig mindvégig hűséges társa volt az együttesnek, igényességgel, szerető kritikával, elismerő ünnepléssel adott mindig ösztönzést.

„A zenekaron nem fog az idő. Mint a muzeális, különleges boroknak, egyre nő az értéke, érlelődik tudása, nemesedik hangzásvilága. Folyamatosan képes a megújulásra. Öröm látni az együttesben feltűnő fiatal arcokat, a sokféle új kezdeményezést, azt a törekvést, hogy a zene-

kar megfeleljen a 21. század követelményeinek, ne csak követője, hanem kezdeményezője legyen új előadási módoknak, műfaji kísérleteknek, a közönséggel való újfajta kapcsolatok építésének.”

Az egykori igazgató azzal zárja mondandóját, hogy a publikum szeresse azzal a társulattal, hogy a koncertjeiken megtöltik a termet, mert megérdemlik, ahogy a közönség is.

A Miskolci Szimfonikus Zenekar ügyvezetője, Szászné Pónuzs Krisztina örömmel számol be arról, hogy az ünnepi koncertjüket a Bartók Rádió is közvetítette, s a Muzsikáló délutánnak ugyancsak az együttes adott otthont.

„Bár tudom, ez nem olyan kerek születésnap, mint mondjuk egy 75 vagy 100 éves évforduló, de nagyon lényeges, hogy megemlékezzünk róla. Fontos, hogy a tagjaink, a közönségünk, a fenntartóink is lássák, milyen szép és gazdag története van ennek az együttesnek. Ezért is örülök, hogy Győr után hozzánk is kitelepült a Bartók Rádió Muzsikáló Délután című műsora. Így nagy nyilvánosságot kapott a születésnap, a zenekarhoz kapcsolódó művészek, partnerek is megszólaltak a műsorokban, s a társulat is látja, az újságokban, a közösségi médiában, reflektorfénybe kerül a Miskolci Szimfonikus Zenekar. Hiszen azért szép együtt ez a két ötös is.”

Elmeséli azt is, hogy az ünnepi hangversenyt követően a nyugdíjas tagokkal, törzsközönséggel beszélgetve mindenkinek az volt a véleménye, hogy a jubileumi koncert különösen emelkedett hangulatra sikeredett, méltó volt az évfordulóhoz.

De nem csak egyetlen este ünnepelnek, arra törekszenek, hogy az egész évadban különleges előadásokkal várják az érdeklődőket.

„Már elindultak a bérletsorozataink, s minden hangversenyt igyekszünk ünnepivé tenni. Sok ifjú dirigens érkezik az együtteshez, többen jönnek az MTVA karmesterversenyének legjobbjai közül. Nagy szerepet szánunk nekik, s úgy vélem, a társulathoz is jól tesz, ha új tehetségekkel dolgozhatnak együtt. A fiatal maestrók változatosságot hoznak, s ez szintén segít abban, hogy a közönség és a muzsikuskok új élményeket kapjanak.”

Arra a felvetésre, hogy az utóbbi öt évben milyen komoly építómunkára volt szükség, azt mondja, azért is fontos az ünneplés, hiszen a társulat felállt abból a nehez sziituációból, s mostanra visszanyerte a régi fényét.

„Mára már jobb pozícióba kerültünk, mint amilyenben korábban voltunk. Ebben a zenészek mellett nagy szerepet játszik az az igazán ütőképes adminisztrációs csapat, amellyel sikerült körbe bástyáznom magam. Kiváló munkát végez az együttes és az irodai kollégák is. Úgy vélem, erre az évadra ért be az eddigi munkánk eredménye. Amikor átvettem az együttes vezetését, akkor is akadt egy-egy külföldi megkeresés, de most már ezek a felkérések állandóvá váltak. Nagyon fontos a társulat életében, hogy különleges helyszínekre juthatunk el, s hogy a hazai közönség mellett például a Théâtre des Champs Elysées publikuma tapsol a Miskolci Szimfonikus Zenekarnak. Azt hiszem, ugyanilyen izgalmas lesz a januári ravennai fellépésünk, vagy a következő szezonra tervezett erdélyi turné. Mindig próbálunk e téren is előrelépni. A fővárosi érdeklődők is találkozhatnak velünk, hiszen – ahogy ezt az elmúlt években megszokhatták – rendszeresen muzsikálunk Budapesten. Fontosnak tartjuk, hogy az ottani közönség is megtapasztalja, nincs

nagy különbség a fővárosi és a vidéki együttesek teljesítménye között. Ezért is lényeges, hogy időről időre megjelenjünk Budapesten. A tavalyi évben bevált helyszínünké vált az Olasz Intézet, ott adunk ismét két hangversenyt, egyet ősszel, egyet tavasszal. Emellett a Filharmónia

Negyvennégy évnyi múlt, ötvenhat közös koncert Antal Mátyás a miskolci újrázásról, születésnapról, tervekről

Nyáron lett a társulat új művészeti vezetője Antal Mátyás, aki sok-sok év után tért vissza a miskolci együtteshez, annak idején ugyanis ennél a zenekarnál indult az aktív karmesteri pályája. Negyvennégy éve, 1974-ben lett második karmestere, és több esztendőn keresztül dolgozott velük. Az azóta eltelt évtizedek alatt eddig ötvenhat hangversenyt irányította a társulatot. A jubileum kapcsán az eddigi tapasztalatairól, s a további terveiről beszélgettünk.

┃ *Ünnepi évadra érkezett...*

– Azért nekem is van az együttesel már némi történelmem, hiszen negyvennégy évvel ezelőtt, Mura Péter meghívására – aki látott Budapesten egy kortárs koncertet vezényelni – érkeztem a zenekarhoz második karmesternek. Itt indult az aktív dirigensi pályám. Négy-öt évet dolgoztunk együtt, s aztán a későbbi esztendőknél során is többször találkoztam velük. Összeszámoltuk, hogy a mostani hivatalba lépésemig összesen ötvenhat koncerten vezényelhettem a társulatot. Számos hangversenyüket is hallhattam, hiszen gyakran léptek fel a Nemzeti Énekkarral, sok estét én magam dirigáltam. Miskolcra rendszeresen eljöttem, s talán éppen amiatt, hogy olyan fiatalon ismerkedtem meg velük, mindig is a szívügyem volt az együttes sorsa. Ez az együttes nagyon jól formálható, remekül mozgatható társulat, pontosan azt a kitűnő színvonalat produkálja, ami a nemzeti zenekarok sajátja.

Most, amikor elkezdtük a közös munkát, ugyanezt tapasztaltam. Adtam már velük kastélykoncertet, templomi hangversenyt, s irányítottam a dél-francia turnét. A próbákon, az előadásokon is az volt a benyomásom, hogy élvezetes feladat ezzel az együttesel intenzíven dolgozni, s azt hiszem, ez mindent elmond... Egyébként a jubileumról november közepén egy társulati ülésen is megemlékezünk, egy belső, múltidéző ünnepséget tartunk.

┃ *Hogy látja, mi az, amiben változást szeretne elérni?*

– A korábbi évtizedekben a miskolci együttesnek erős aktivitása és rangja volt a téren, hogy játssza a mindenkori kortárs zenét. Ma a szimfonikus zenekarok alig adnak elő ilyen műveket, pedig ez mindenkinek a kötelessége volna. A következő szezonban a Pesti Vigadóban Bozay Attila 85.,

Mesélő muzsika sorozatában szerepelünk. Vár ránk jövő ősszel egy izgalmas feladat is, a Pesti Vigadóban adunk egy kortárs, különleges koncertet.

Hangsúlyoznom kell, hogy bár nagyon kevesen vannak az irodai kollégáim, kiváló munkát végeznek. Ezt talán az is jelzi, hogy nagymértékben, több mint harminc százalékkal nőtt az eladott jegyek, bérletek száma. Ismerve az országos helyzetet, ezt jelentős eredménynek tartom. Több iskolával sikerült jó kapcsolatot kialakítanunk, s azt tapasztaljuk, hogy sok fiatal újra és újra jönni szeretne az előadásainkra. Van olyan közösség, ahol szinte harc folyik a jegyeinkért. Ha pedig azt látják a kollégáim, hogy valamely sorozat nem működik, akkor kitalálnak rá más struktúrát, és máris telt házassá teszik a programot. Mindig akad új ötlet és megtalálják a megfelelő utakat. „

Arra a kérdésre pedig, hogy lesz-e hetvenötödik születésnap, azt válaszolja:

„Remélem, hogy húsz év múlva is működik majd az együttes, hiszen egy ekkora városnak szüksége van zenekarra, és a közönség is igényli a jelenlétét. Attól lesz élhető egy közeg, hogy abban akad kulturális kínálat is. Inkább attól tartok, hogy a technikai fejlődés, az elektro-

nikus lét eluralkodik, s a most megfigyelhető, rohamos fejlődés veszélyezteti a mi műfajunkat, a műdolgok elveszik az élő előadások helyét...

Mindenesetre most örülök annak, hogy az új korszakot ilyen remek vezető karmesterrel kezdjük, mint Antal Mátyás. Nagyon jó vele együtt dolgozni, támaszt nyújt szakmailag és emberileg egyaránt. Úgy látom, a közönség is örömmel fogadta. A zenészek is elfogadják, tisztelik, szakmai pluszt is kapnak a vele folytatott műhelymunkában. Nyugodtan ülnek be a koncertekre, s még olyan stresszes helyzetekben is, mint például egy hangverseny alatti rádiófelvétel, tudnak felszabadultan mosolyogni a pódiumon. Számomra pedig az a legfontosabb, hogy a muzsikaink jól érezzék magukat.

Úgy látom, most a zenekarnál minden rendben, így csak olyan 'egyéb' dolgokkal kell foglalkoznom, mint például a támogatásszerzés... Ez örök küzdelem, bár azt kell mondjam, ebben az évadban még mecénásból is több jutott, mint korábban. Bizom benne, hogy a büdzsé tekintetében legalább a mostani helyzet megmarad. Mert igaz, sakkozni kell a támogatásokkal, nincsenek azonban kifizetetlen számláink, így azt mondom, csak a jelenleginél ne legyen rosszabb... „

R. Zs.

Durkó Zsolt 80. születésnapja előtt tisztelgünk egy hangversennyel. Jelentkeztem a minifesztiválra is a zenekarral, s nagyon sok kortárs zeneszerző megkeresett, hogy szeretné, ha előadnánk a műveit. Közéjük tartozik például Dragony Tímea vagy Madarász Iván. Nagyon fontosnak tartom, hogy ilyen kompozíciókat rendszeresen műsorra tűzzünk, mert a kortárs zene mindig nagyon jó mentális tréninget is jelent. Ebből az is mindig kiderül, hogy hol tart ma a világ a zeneszerzés terén, technikailag, játékmódok tekintetében. Korábban, Kovács László irányítása alatt azért gyakran játszottak kortárs műveket a miskolciak, de persze méricskélni kell, hogy mi az a mennyiség, melyek azok a darabok, amelyeket még az itteni publikum szívesen hallgat. Szintén keveset játszanak a szimfonikusok barokk műveket, pedig azokból a kompozíciókból is rengeteg lehet tanulni, ezért ezekből ugyancsak műsorra tűzünk néhány alkotást.

■ *Folytatódnak a közös fellépések a kórusokkal is?*

– Természetesen, hiszen szerepelünk majd a Nemzeti Énekkarral, s a Cantemus Vegyeskar ugyancsak rendszeres partnerünk. Számomra mindig izgalmasak az oratóriumok, de ugyanennyire élvezem a szimfonikus repertoárt is. Sajnos Magyarországon mindenkit szeretnek beskatulyázni, így jártam én is, pedig szeretek mindenféleképpen dirigálni. 14 éves koromban eljegyeztem magam a zenekari hangzással, s bár azóta már eltelt hat évtized, ennek ellenére ez a szerelem azóta is tart. Vallom, hogy a szimfonikus zenekar az európai civilizáció legcsodálatosabb akusztikai találmánya.

■ *Hogy érzi magát Miskolcon?*

– Remek hangulatban próbálunk, s egyelőre a visszajelzések is jók. Miskolcon gyakran tartunk ötórás próbát, de még ennek a végén sem elkeseredett arccal kelnek fel a zenészek. Még annak ellenére sem, hogy az alacsony fizetések miatt szinte az összes tagnak másod- és harmadállása van... Ahogy élvezem a zenekarral a munkát, az adminisztrációs stábról is azt kell mondjam, ilyen összeszedett, a saját feladatával pontosan tisztában lévő csapattal még sehol sem találkoztam. Senkivel sem beszélünk el egymás mellett, mindenkinek rengeteg az ötlete, s ez nekem nagyon tetszik. A zenekari munkáról pedig még azt mondhatom el, hogy nagyon sokan úgy gondolják, az igazi rendet, fegyelmet csak egyfajta félelemkeltéssel lehet elérni, a rettegés és a respektus azonban egymásnak teljesen ellentmondó dolog. A tiszteletet csak színvonalas munkával lehet elérni, én így gondolom. Korlátozott számú koncertet vállaltam erre a szezonra, éppen azért, hogy minél több kitűnő vendégkarmester jöhessen, mert ez az együttesnek és a közönségnek is nagy öröm. Szükség van a sokféle színre, stílusra, a különböző tehetségekre, akár az idei vagy a következő szezont nézem. Így jön hozzánk jövőre Kovács János, Carlo Montanaro, Sándor Szabolcs, Farkas Róbert, s három fiatal, Bécsben élő tenorral is koncertezünk majd, de Horti Lilla, Ábrahám Márta, Boldoczki Gábor szintén zenél velünk, akárcsak a Four Fathers. Amikor nem én dirigálok a koncertet, akkor is mindig jelen leszek, belenézek az itt folyó munkába. A különlegesebb programoknál pedig szívesen vállaltam a betanító karmester szerepét. Számomra ez élvezet, s örülök, hogyha ez által is látom, hogyan halad a munka. Az együttes ötvenhetedik születésnapját pedig, ami az én 75. évfordulóm lesz, biztosan a miskolciakkal ünneplem.